

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. Za ostanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se ostanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafljih ulicah št. 5. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnštva telefon št. 85.

Protestni shod proti vladnim krivicam.

Za večeraj dopoldne je sklicalo »Politično društvo za dvorski okraj« v »Mestni dom« shod, na katerem se je protestiralo proti vladnim krivicam. Gospoda na Bleiweisovi cesti so se tega shoda tako prestrašili, da so poklicali nad 100 žandarjev z dežele v Ljubljano, spravili pokonci ves svoj in mestni policijski aparat. Vse je bilo večeraj dopoldne pokonci, kar mrgolelo je oborožene sile v Ljubljani samo zato, ker smo Slovenci hoteli izraziti nekoliko »simpatij« baronu Schwarzu in njegovi bližnji okolici. Kako imajo gotovi ljudje res slabo vest!

Shod sam je bil mnogoštevilno obiskan. Udeležilo se ga je okoli 1000 oseb iz vseh slojev občinstva. Ogorčenost, ki je vladala med poslušalci, je pričala, da so si v svesti, kako smo Slovenci zatirani pod okriljem slavne avstrijske vlade, da nas tepo z biči in škorpionji za našo pasjo ponižnost in lojalnost, ki smo jo vselej izkazovali nasproti tistim, ki odločajo o usodi slovenskega naroda. Ko bi znali pokazati ostre zobe, bi bilo drugače!

Shod je otvoril predsednik sklicujočega društva, deželni poslanec g. dr. Oražen, ki je pristržno pozdravil občinstvo, zlasti državnega poslanca g. Hribarja ter deželne poslanca gg. Plantana, dr. Tavčarja in Turka. Politično društvo, je rekel govornik nadalje, sklicujejo shode zato, da izobrazujejo občinstvo, le naš deželni predsednik Schwarz je drugega mnenja, ki je za današnji shod odredil varnostne odredbe, kot bi bili mi sami razbojniki. 100 orožnikov je dal v tem mrazu poklicati v Ljubljano ter spravil na noge svojo in mestno javno in tajno policijo. Tudi v vaši sredi so detektivji.

Za predsednika shoda je bil nato soglasno izvoljen deželni poslanec g. dr. Tavčar, ki je po zahvali za izkazano zaupanje poudarjal, da je posebno dobro znamenje, da se je shoda udeležilo toliko lepega spola. Vsak Slovenec se mora baviti s politiko in tudi naše žensstvo naj izve, kake krivice nam zadaja vlada. Schwarz nas je presenetil z novoletnim darilom, ki mu je je treba primerno kvitirati. Da takoj besedo prvemuro poročevalcu g. dr. Sviglju, ki je dejal:

Sijajen sprejem, ki nam ga je priredila vlada s tem, da je oblekla orožnike v najlepšo obleko, je dokaz, da bomo govorili nekaj, kar ji ni prav. Vlada skrbi za naš blagor, da bi se nam kaj ne zgodilo, zato ji gre zahvala za to pozornost. Koliko krivice je bilo že zadanih Slovence, bi lahko govoril 14 dni skupaj, pa bi jih še vseh ne naštel. Kamor pogledamo, povsod je Slovenec tlačen in teptan, povsod mora biti spodaj. Kjer hočemo doseči pravico, dajo nam kot koncesijo, za kar dobe Nemci ali Italijani bogato odškodnino, da se maste v svoji nenasitni požrešnosti.

Kako se nam deli pravica, vidimo lahko kar tukaj v Ljubljani. Kamor pogledamo, vidimo, da je polomljena ura za slovenske pravice. Samo meč imajo za nas in niti kakih slovenskih napisov nam ne privoščijo n. pr. kaka finančna direkcija, na katero proclju se vkljub tolikim zahtevam po dvojezičnem napisu blešči še vedno samonemški »K. k. Finanzdirektion«. Pri deželni vladi in deželnem sodišču pa sploh ni nobenega napisa, ker si samonemškega ne upajo napraviti, dvojezičen bi bil pa njim zaporen.

Pri tukajšnjem okrajnem sodišču je bil za predstojnika sodni svetnik Einspieler, značajan mož, ki zasluži vse spoštovanje. Via facti je hotel uvesti slovensko uradovanje pri tem slovenskem sodišču, kar je naša zahteva, da se zgodi pri vseh sodiščih po Slovenskem. Tu so pa vstali nemški advokati in jeli vpiti, da je v nevarnosti nemštvo, da se kruši nemško posestno stanje. Ker nemški »Volksrat« na Kranjskem vodi vladno politiko, bil je svetnik Einspieler z novim letom premeščen h kazenskem senatu deželnega sodišča, da ne bi pri okrajnem sodišču več deloval za pravice slovenskega naroda. (Skandal!)

Pri sodišču v Celovcu sprejemajo slovenske tožbe, vendar ne razpravljajo se o njih slovensko in tudi slovenskih razsodb ne izdajajo. Kajti je velik razloček, če se deli pravica v slovensčini ali nemščini. Nemške sodne uradnike nastavlja pri nas, in sicer po Štajerskem zloglasne kurzovce, po Kranjskem pa Nemce, ki znajo »tudi« slovenski. Kako znajo ti ljudje slovenski, nam je dokaz nebroj slučajev. Niti naglašati ne znajo prav slovenskih besedi in kako ime »Pretinar«, »Stegnar« dosledno izgovarjajo Pretinar, Stegnar, da je neki sodni uradnik nekoč

dejal pri takem pačenju slovenskih imen: »Es ist wirklich zum stegnarisch werden.« Nasprotno pa jim je vsak »Kováč« — »Kóváč«.

Pri tukajšnjem deželnem sodišču je sodni svetnik Boschek. Njegovo ime priča, da je ubošček v znanju slovensčine, kajti nekoč je kot referent v neki stvari čisto mirno in resno poročal, da je »nekaj ljudi gledalo proti oknu, drugi pa v rit,« mesto »v zid«. (Viharen smeh). Če se kaj takega godi v Ljubljani, kako se šele godi s slovenskim jezikom pri sodiščih po Štajerskem in Koroškem? Vsled neznanja slovensčine sodnih uradnikov trpi slovenska stranka gmotno krivico in dasi se je nato tolikrat na vseh merodajnih mestih opozarjalo, vendar se naši delitelji pravice drže še vedno načela, da se mora v južni Avstriji le nemško gospodovati.

Na šolskem polju smo dobili Slovenci izredno novoletno darilo. V šolah se nam gode take krivice, da je naravnost barbarsko, kar se počenja z nami. Kjer so Nemci, je šolstvo urejeno v njih prid in korist, pri nas se pa dela ravno nasprotno. Na primer v Waldherreji hiši, kjer je zdaj nastanjena nemška gimnazija, ni bilo mogoče napraviti električne razsvetljave, dokler so bili tam Slovenci. Nemci so jo zdaj takoj dobili. Slovenski oddelki na gimnazijah smejo biti prenapolnjeni in je treba laziti od Poncija do Pilata, pa se še nič ne doseže, da bi se ustanovile paralele, za Nemce pa kar iščejo takih paralel. Pri slovenskih dijakih jim je vseeno, če se kaj nauče ali ne, pravzaprav še rajši vidijo, da se ne, da imajo nemški pobiči manj konkurentov in da lažje zasedajo mesta, ki pristojajo Slovincem.

Pri oddaji učiteljskih služb se pri Slovincu vedno podčrtuje tisto, kar je slabo, dobrega ne vidi pri njem nič, dočim je pri kakem Nemcu merodajno le, kar je dobro — če je sploh kaj dobrega! — čez slabo se pa zatista obe očesi in še roka se dene povrh. Le pogledimo Albina Belarja! (Fej-klici). Izpit je napravil »mit besonderer Nachsicht« samo zato, da je prišel na prosto Knappitschevo mesto. Dobil je sveda tisto mesto takoj. Ako pa prosi slovenski prosilec za kako profesorsko mesto, mora čakati nanje na mesece, celo na leto, predno se sploh reši njegova prošnja. Ko je nekoč prošil za podporo, ker je moral toliko časa čakati, so tudi dotično prošnjo spravili za par mesecev in je niso mogli prej rešiti, dokler ni

bila rešena prošnja za službo. Referent pri deželni vladi vitez Kaltenegger (abzug-klici) skrbno spravlja te prošnje in jih ne pusti na dan.

Kar smo dobili udarec na šolskem polju, je pa najhujši oni, ki je zadnji. § 197. kaz. zakonika govori o goljufiji in slepariji in pravi, da stori goljufijo tisti, kdor koga drugega pripravi v zmoto. Ljudstvo pravi o takem človeku, da slepari. Vtihotapila se je v državni proračun postavka za tretjega deželnega šolskega nadzornika na Kranjskem. Vlada bi morala opozoriti poslance na to postavko, a tega ni storila in ker ni nihče pričakoval takega atentata na Slovence, se je izvršil na nas. Ali ni to sleparstvo? (Pritrjevanje in ogorčenje). Vsled te vladne sleparije imamo res tretjega deželnega šolskega nadzornika na Kranjskem, ko nam ga prav nič treba ni. Na Štajerskem sta za 22 srednjih šol dva deželna šolska nadzornika, na Kranjskem imamo le 10 srednjih šol, a imamo 3 take nadzornike. Za 200 nemških pobojev v srednjih šolah so dobili Nemci lastnega šolskega nadzornika, ki bi naj bil čuval svoje potresne aparate, da bi se ne bil zgodil tak potres, ki je precej nastal, ko je postal Belar nadzornik. Belarja kot nadzornika ni potreba, ker smo Slovenci preobjektivni. Nemec tepe Slovence, Slovence pa Nemca ne. Zaradi pravičnosti sta Nemcem neljubna naša slovenska deželna šolska nadzornika Levec in Hubad. Pozivam vas vse, da raznesete povsod, da je treba v tem oziru remedeure. Če so dobili Nemci Belarja za deželnega šolskega nadzornika, zahtevamo mi slovenskega deželnega predsednika na Kranjskem. (Viharno odobravanje. Klici: Abzug Schwarz! Pereat! Pojdi v svoje Tirole gnoj v košu nosi! Vladni zastopnik prosi predsednika, naj vpliva na občinstvo, naj se vzdrži takih medklicev, sicer —!)

Kot se zdaj hudo Slovincem godi, se še ni godilo nikdar. Če se potegnemo samo za pravico, pošljejo takoj puške in bajonete nad nas. Vlada se posvetuje s »Volksratom«, kako bi se nam zadala še bolj boleča in skeleča rana. Pri nas na Kranjskem bi morali zahtevati, da bi bili vsi uradniki Slovenci. (Viharno odobravanje). Priporočam deželnim poslancom, naj napravijo Schwarzu primeren sprejem. Proti osebni nismo, ampak proti sistemu. Ta sistem mora pasti, če hočemo, da ne utonemo v morju krivice. Ako bodo deželni poslanci zaklicali Schwarzu in njegove-

mu sistemu: »Ven ž njim! Proč ž njim!«, storili bodo prav. (Burno odobravanje, viharni klici, ki vladnemu zastopniku zopet niso prav).

Govornik je nato prebral tole resolucijo:

Dne 3. januarja 1909 v Ljubljanskem »Mestnem domu« zbrani ljudski shod najodločneje protestira proti imenovanju Albina Belarja za nemškega deželnega šolskega nadzornika na Kranjskem in poziva ces. kr. vlado, da takoj krivico, prizadeto s tem slovenskemu narodu, odpravi in imenovanje preklicuje. Slovenske državne poslance pa poziva, da to zahtevo v državni zbornici če treba tudi z najostrejšim orožjem izvojujejo.

Resolucija je bila soglasno in z velikanskim navdušenjem sprejeta.

Nato je govoril gospod dr. Žerjav v. Rekel je:

Za Slovence je bilo leto 1908. zelo važno. Od leta 1848. od slovenskih taborov ga ni bilo tako važnega leta za nas. Naš narodni odpor se je zelo pomnožil. Res, da sta nas naša nasprotnika, vlada in nemštvo, zatirala in pritiskala k tlom, a to zatiranje in pritisk je vzbudilo našo narodno zavest, ki je zrastle in se okrepila, kakor prej mnogo let skupaj ne toliko. Slovenci hočemo živeti kot narod in tega se zavedamo v polni meri. Če pojde tako naprej, kakor gre zadnji čas, bo vsa naša narodna bilanca aktivna.

Spominjam se, kako se nam je godilo v Ptuj 12. in 13. septembra, ko so nas in naše žene in dekleta puške barabe pretevale. Nobenega varnostnega organa ni bilo na naši strani in tudi okrajni glavar nas je vkljub prošnji predal na milost in nemilost nemški in nemčurski fakinazi, češ, da v avtonomnem mestu Ptuj nima nič govorniti. Par dni nato je pa v Ljubljani dež. predsednik Schwarz brez vdanosti župana Hribarja poklical žandarje in vojake, ko je bilo razbitih par šip pri Nemcih. Tudi je tukajšnja vlada napačno poročala osrednji vladi o dejanskem položaju 20. septembra. Nemški vojak so smeli po tem dnevu izživati v našem mestu (Klic: Izživajo še vedno!), špijone so poslali z Dunaja med nas na željo Schwarzovo, brezprimerna persekucija slovenskega časopisja se je upeljala. Vse se je konfisciralo. Kakor vse kaže, se te persekucije zopet začnajo. Državno pravdnštvo, ta odsek deželne vlade, je izsledovalo »hudodelece«, slišali smo dolgotrajne razprave, čuli ostre obsode in mnogo naših ljudi trpi po

LISTEK.

Jurežev Rudi.

(Dalej.)

Ko je Rudi čutil v sebi toliko moči, da bi si upal govoriti s tujimi ženskami, odločil se je, da poskusi svojo srečo. A ta korak je bil težak, neverjetno težak. Prijatelj, ki je uprav pred kratkim dobil svoj ideal, mu je svetloval, da je najpripravnejše, da tistemu dekletu, ko jo sreča in ki mu je všeč, izroči pismo, v katerem ji naznani svoje srčno nagnjenje in ljubezen do nje ter določi sestanek z njo. Rudiju se je ta pot seznanitve zdela najprimernejša in drugi večer je že nosil v žepu rožnato pisemce, ki je kar duhtelo samih pristrčnih izrazov.

Izmed vseh punc, ki jih je srečaval dannadan, mu je najbolj ugajalo čokato dekle, ki je hodilo šivat k bližnji šivilji. Rudi je ni bolj poznal kot toliko. Tej so veljale vrste njegovega pisma, ki ga je nosil v žepu in v katerem je dopovedoval, kako mu ngaja njena zunanost, pred vsem njena okroglost, kar je znamenje, da je zadovoljna. To da mu je vzrok, da ji posvečuje vse svoje misli in da se mu je zanj vselila v srce ljubezen. Upa, da mu ona to ljubezen vrne in da se tudi njeno

sreče razvname zanj. Da se pogovorita, naj pride drugi večer na sestane. Rudi se je zjokal, da je napisal tako lepo pismo.

Nestrpno jo je čakal tisti večer. Pol ure preje, kot jo je navadno srečeval, je že bil na svojem prostoru, sfriziran nad vse skrbno, osnažene nohte — kar se mu je videlo naravnost praznično — novo kravato je nosil v rožnatih barvah, tanko paličico v roki in ličen klobuk na glavi, tako da ga je bilo res kar veselje pogledati. Dolgo je čakal svojo izvoljenko, naposled jo je pa vendar le dočkal. Kot navadno je šla sama. Rudiju je začelo utripati srce močnejše, kri mu je udarila v lica in ko je prišla do njega, se mu je zdelo, da ga je nekoč zgrabil za goltanec. Skeraj bi bil zajokal. Napel je vse sile, potegnil iz žepa pismo, ga ji pomolil pod nos, izsilil iz sebe besede: »To je vaše!« potem jo pa jaderno odkuril, kajti težko mu je bilo pri srečanju od same vroče ljubezni.

Tisto noč je Rudi mnogo prežakal, ker se mora toliko trpeti v ljubezni.

Ko je prišel drugo jutro Rudi v pisarno, ležalo je na njegovi mizi pismo. Tekel je z njim na stranišče in ga hlastno odprl. Našel je v kuverti pismo, ki ga je prejšnji večer izročil svoji izvoljenki, a to pismo je bilo z rdečo tinto podčrtano tupatam, pod njegovim podpisom je pa stala beseda »osela.« Rudiju so omahnile

roke, iz oči so se mu pa vsule solze, debele kot lesniki in bridko je zdihoval nesrečni mladenič, da so prišli iz pisarne trkat na vrata, kaj da mu je.

Rudi je bil ozdravljen za par dni. Čokatega dekleta ni več srečeval, ker je odslej hodilo po drugih potih. Tu je srečaval druga dekleta in v nekaj dneh se zagledal v suho dekle, ki mu je bila silno všeč. Sploh je zdaj imel Rudi simpatije samo do nedebehlj punic, ker je po žalostni skušnji prišel do prepričanja, da so životne ženske bolj k slabemu kot dobremu nagnjene in če bi bil on poskusil prvo svojo ljubezen z deklico svoje debelosti — sam je bil šibka stvarica — bi gotovo bil drugačen uspeh.

Tudi način, kakor je naznanil prvo svojo ljubezen, se mu ni zdel pravi. S prijateljem, ki mu je dotični način nasvetoval, se je ostro sprel — odpovedal mu je prijateljstvo na štirinajst dni — ter si poiskal drugega, ki bi mu naj z dobrimi sveti in skušnjami stal na strani.

Po nasvetu tega prijatelja je Rudi storil tako-le:

Ko je šla tista suhotna punica zvečer domov z dela — bila je zopet šivankarica — pozdravil jo je Rudi z vso spoštljivostjo in jo vprašal boječe, če jo sme spremiti. »Kaj bi pa radi?« vprašala ga je ona z naglasom, ki je kazal nevoljo pa tudi priziranje vsiljiveca. To vprašanje in ta naglas sta Rudiju vzela ves pogum, da jo je pocedil kot polit pudel, za

njim se je pa čeno prešerno smejala.

Rudi je doma prežakal vso noč, odpovedal takoj tudi novemu prijatelju prijateljstvo — to pot kar na tri dni — ter sklenil, da ne pogleda nikdar nobenega dekleta več, ker so vse enako hudobne.

Fant je pa storil prehter sklep. V hiši, kjer je stanoval, je prebivala priletna ženica Čebulova Reza z rejenko Milko. Ta zadnja je opravljala vsa domača dela. Hodila je na trg, k vodovodu po vodo, v drvarnico po drva, k vodi prat. Rudi jo je večkrat srečal in kmalu nato, ko je storil gori omenjeni sklep, se mu je zazdelo, da se je prenačil. Milka mu je bila naenkrat strašno všeč in čim večkrat sta se srečala, tem ljubeš mu je bila. Vendar negotoviti si je ni upal. Zdelo se mu je tuintam, da ima tudi dekle eno oko za njega in fant se je zaljubil, da je kar gorelo njegovo srce. Pričakoval je, da ga morda ona nagovori in ker se to ni zgodilo, ostala je stvar pri starem. Milka je hodila k vodovodu, v drvarnico, na trg, vselej sta se pa srečala z Rudijem, ki je metal vroče poglede vanjo, ne da bi našel le najmanjši odmev. Fant je zopet prežakal noči nad kruto usodo in brezsrčnim dekletom.

Sčasoma mu je postalo pa le prehudo to življenje. Ni mu bilo več obstajati. Solze tudi ne upokoje človeka. »Naj se zgodi, kar se hoče,«

sklenil je in pri prvi priložnosti je pozdravil Milko z »dobro večer.« »Zdaj je šele dobro jutro«, odvrnilo mu je v smehu dekle in odšlo svojo pot. Rudi se je ugriznil v ustnice, kajti bilo je res zjutraj, on se je pa v svoji preveliki zaljubljenosti tako neznansko blamiral!

Vendar led je bil prebit.

Ko je drugikrat srečal Milko, pozdravil jo je zopet in pravilno, dekle mu je pa odgovorilo prijazno. Rudi je bil ves srečen nad tem nepričakovanim uspehom, da je jokal nad njim ter si slikal bajnokrasto prihodnost, ki prinese njemu in Milki nebeško srečo. Sebe je imel namreč Rudi za silno dobrega človeka, katerega bi morala biti vsaka ženska vesela, da ga dobi in ker je smatral Milko istotako za sedež dobrote, bil bi njun zakon res najsrečnejši.

Tako je potekel teden. Rudi je Milko vedno pozdravljaj in gledal, da ni zamudil nobenega trenutka, ko je šla po vodo, drva ali na trg. Vendar to mu končno ni bilo dovolj. »S samim pozdravljanjem ne pridem naprej,« je rekel in ko je prihodnjost srečal Milko, omenil je, da pojde tisti dan najbrž še dež. »Res?« je odvrnilo dekle, »no, potem bo pa mokro.« S tem je bilo vsega pogovora konec.

(Konec prihodnjaj.)

ječah. Vlada štiti »Kranjsko hranilnico«, ta nemški zavod v ponemčevanje naše dežele, in ne ukaže strokovne revizije pri njej, daki bi bila ta revizija zelo potrebna, ker vložniki, ki trumoma jemljejo denar iz te hranilnice, ga gotovo ne jemljejo brez vzroka, ampak zato, ker so v skrbeh zanj, da ne pridejo od njega. »Kranjski hranilnici« je priskočila zdaj na pomoč Južna železnica. No, tudi ta podpora ne bo ustavila vedno opasnega majanja te ponemčevalnice. Kakor je nacionalna Južna železnica, tako je tudi državna, ki daje Ranzingerju še vedno prevazati s kolodvora v mesto blago, dasi je bil slovenski ponudnik cenejši. Treba bo res poseči po korenitih sredstvih, da se sanirajo te razmere.

Pri deželni vladi je prazno mesto adjutiranega računskega praktikanca. Dasi je 10 slovenskih prošnikov, vendar ga noben izmed njih ne dobi, in ostane nezasedeno, ker nima »Volksrat« nobenega človeka zanj. Vlada uradnika Visini in Salamuci sta preskočila slovenske kolege. Kako deželna vlada štiti nemške napise v Ljubljani, smo videli predobro. Njeni emisarji so hodili po mestu in pozivali ljudi, naj zopet napravijo nemške napise, da ne bi bilo lice Ljubljane slovensko. Našim bratom Srbom bo treba povedati, v kakšen zavod pošiljajo svoje sinove, ko jih dajo k Mahru v Ljubljano. Kadar gre za slovensko šolstvo, mečkajo in ne spravijo stvari nikamor, kadar je pa na vrsti nemška korist, takrat pa hitijo, kot bi gorelo za njimi. S Kalteneggerjem bo treba obravnavati v tem oziru. Ne rečem, da se akti defraudirajo, ampak tisto večmesečno zavlačevanje je defraudacija. Naj se enkrat prerevidira Kalteneggerjeva miznica. (Klic: Tja naj pošljejo žandarje!). Kako ta nemški »vitez« sovrži Slovence, se vidi, da je strupe no nahirulil slovensko učiteljico, naj ne sili v kurz za meščanske učitelje. Ako pride slovenski učitelj k njemu in govori slovensko, ga sprašuje: »Was wollen Sie?« Če govori oni še slovensko, odvrne: »Sie wünschen?« in če ima učitelj še drznost, da govori zopet slovenski, zarentači nad njim: »Können Sie nicht deutsch?« Zato pravim: Ven s tem kozlom iz Kranjske! (Viharno odobravanje in dobro klici. Vlado zastopnik zahteva, da se govornik izraža zmernejše, ker bi moral sicer shod razpustiti!) Nisem ga hotel imenovati kozla, ampak napravil sem prispodobno, da nam je tak zagrizenec vrtnar na vrtu slovenskega šolstva na Kranjskem. (Dobro!)

Pri deželni vladi je le nemščina gospodujoči jezik. Izdajajo se vedno nemške razsodebe, kar je nezakonitost in z avtonomnimi oblastmi v deželi dopisuje vlada le nemški (Škandall). To mora prenehati. Vsa ta oblastva lahko zavrnejo nemške dopise. Če deželni odbor nastopa kot stranka, dobi od okrajnih glavarstev nemško razsodbo! Resno besedo bo treba zato izpregovoriti v deželnem zboru. Naš uradni list je nemški in se tiska v nemško-nacionalni tiskarni. Zahtevamo, da bodi slovenski in da se tiskajo v slovenski tiskarni! (Odobravanje). Tudi naj se v deželnem zboru dela na to, da se zapre nemško gledališče, ki je vedno prazno in ki dela s svojimi predstavami ovire slovenskemu gledališču.

2. decembra ni nihče izmed nas mislil na kako pomiloščenje. Naši voditelji niso bili nič odlikovani. Zato so v naših očeh še bolj častni možje! (Odobravanje). Sramotno je vzeti iz rok deželnega predsednika Schwarzza kako odlikovanje. (Odobravanje). Kakšen duh vlada pri deželni vladi, se vidi tudi iz tega, da je vladni svetnik Laschan vrgel ob tla slovensko dostavnico, ki jo je dobil od slovenskega sodišča. (Fej-klici). Takih reči ne trpimo, kakor tudi ne bomo trpeli, da bi »Kmetijska družba« kranjska izdajala za tistih par Kočvarjev nemški list in imela z njim gotovo izgubo, ki bi jo moral plačati Slovenec.

Če bo ob teh razmerah mogoče delati v deželnem zboru, je veliko vprašanje, na katero je odgovor, da ne. Z ljudmi, kakor so Schwarz in njegovi vredni prijatelji, ne moremo imeti nobenega stika, ker ga tudi oni nimajo z našim narodom. Oni so tuji pri nas, nam nasprotni, zato je vsako sodelovanje z njimi nemogoče in izključeno. Delovanje v deželnem zboru je onemogočeno, dokler pri deželni vladi ne nastopijo možje, ki bodo sočustvovali z nami. Avgijev hlev na Bleiweisovi cesti se mora izprazniti! (Viharno odobravanje). Odkar smo doživeli 20. september, ni s Schwarzem mogoče nobeno delo. Božična zausnica, ki smo jo dobili z Belarjevim imenovanjem, naj bo brahijalna zausnica deželnemu predsedniku Schwarzu! Če nam groze z odgoditvijo deželnega zbora, povemo, da se ljudsko zastopstvo ne bo umaknilo kaki Schwarzevi osebi. (Odobravanje). Vihar bi nastal v deželi tak, kakršnega se niti ni bilo in

kakršen bi ne bil kar prav nič ljub nemški gospodi! V deželnem zboru želimo pozitivno delo vseh slov. poslancev. Narodno-napredni poslanci naj junaško in odločno zastopajo naše narodne koristi. Vsi Slovenci, tudi izvenkranjski, bodo veseli, če pade Schwarz in nemško-nacionalni njegovi uradniki. Naše slovenske poslance bomo v tem stremljenju podpirali vsi, zato jim kličem: V boj do zmage! (Viharno odobravanje in ploskanje).

Kako je potrebno, da se Avgijev hlev na Bleiweisovi cesti izprazni, nam naj priča tole. Deželni predsednik Schwarz ima sinčka, ki ni ravno najsvetlejša luč, vendar bi mu ljubeci oče rad pomagal do lepe prihodnosti. Preskrbel mu je učitelja v osebni profesorja Breznika, ki se je izkazal vrednega izkazanega mu zaupanja in ki je zdaj ravnatelj novomeške gimnazije. O tem je pisala »Omladina« v lanski julijski številki nastopno:

Breznik je postal ravnatelj, ker je prelomil svojo službeno prisego. Bil je v Ljubljani učitelj sina deželnega predsednika Schwarzza, ki je želel, da prinaša sinček domov le najboljše rede in spričevala. Tedanji profesor Breznik je željo dobro razumel in je fantiča pred vsemi drugimi izredno protežiral. Šel je pri tem tako daleč, da mu je pomagal celo pri šolskih nalogah. Ko pa je Breznik naloge popravljal že z rdečo tinto in pridno črtal ter podpisoval slabe rede dijakom, ki niso slučajno bili sinovi predsednika deželnega šolskega sveta, je pri Schwarzovem zvezku pomočil pero v črnilo in mu z njim večji del napak — in teh je kar mrgolelo — popravil, potem formalno načrtal nekaj napak z rdečo tinto, potem pa zapisal dober red. Kako je kvalificirati to postopanje c. kr. profesorja Breznika, to ni težko pravno vprašanje. Kmalu nato je postal gospod profesor — ravnatelj novomeške gimnazije.

(Silno ogorčenje. Klici, ki jih ne smemo zapisati!) Vkljub tej tako težki obtožbi Breznik ni tožil odgovornega uradnika »Omladine«, kar je zelo značilno in kar je dokaz, da list ni neresnice pisal!

Govornik je prebral to-le resolucijo:

V »Mestnem domu« ljubljanskem dne 3. prosinca 1909 zbrani slovenski ljudski shod zahteva takojšnjo odstranitev predsednika Schwarzza in nemških uradnikov pri deželni vladi in drugih c. kr. uradih. Narodno-napredne poslance pozivlja, da nastopijo v deželnem zboru z vso brezobzirnostjo proti vladi in Nemcem ter se pri tem ne straše najskrajnejših korakov in sredstev.

Resolucija je bila soglasna in z velikim navdušenjem sprejeta.

Predsednik g. dr. Tavčar se je zahvalil poročevalcem za njuna referata in poudarjal, da se vidi, da so taki shodi, kot je pričujoči, zelo potrebni in koristni, da se ljudem odpro oči, in da spozna kakšne sovražnike da ima. Poslanci narodno-napredne stranke bodo v deželnem zboru storiili svojo dolžnost. (Viharno odobravanje.) Glede prve resolucije ni nič prikrivati. Na zadnjem shodiču v kazini je dr. Eger naravnost povedal, da se bo delalo, da se zgradi preko slovenskih dežel nemški most do Adrije. Vse kaže, da hoče vlada sama zidati ta most, da bi se Germanija raztezala do jadranskega morja. Slovenci smo v položaju silobrana in branili bomo svojo rodno zemljo z vsemi močmi in silami vkljub zatiranju in teptanju naših pravic. (Viharno odobravanje.)

S tem je bil shod končan.

Ljudje so se mirno razšli, Schwarz je pa lahko sprevidel, da se je zopet blamiral, ko si je poklical po nepotrebnem v pomoč toliko oborožene sile.

Pridružitve Romunov nemškim krščanskim socialcem.

Dunaj, 3. januarja. Pet članov broječi romunski klub se je že dlje časa pogajal z nemškimi krščanskimi socialci glede fuzioniranja obeh klubov. Ta pogajanja doslej niso imela uspeha, ker so se krščanski socialci protivili v svoj klub sprejeti Romune, češ, da bi klub s tem izgubil svoj nemški značaj. Ta stvar se je sedaj rešila na ta način, da se sprejme romunski poslanci grof Bellegarde, baron Hormazaki, dr. Isopescu-Greul, dr. Oncul in Simionovici kot hospitantje v krščansko socialni klub. Pri sprejemu teh poslancev v krščanskosocialno združitve se je določilo, da se ima varovati narodno stališče tako nemškega krščanskega socialnega, kakor tudi romunskega kluba.

O aneksiji Bosne in Hercegovine.

Belgrad, 3. januarja. V večerajnji seji narodne skupščine so vlo-

žili na vlado voditelji staro-radikalne, samostalne in liberalne stranke to-le interpelacijo: 1. Kaj je storila vlada v obrambo pravic srbskega naroda in ali se je nadejati, da se priznajo pravice Srbije in Črne gore po popolni samostalnosti? 2. Ali je vlada storila potrebne korake pri velesilah, da se ugodijo želji bosanskega naroda po avtonomiji in samoupravi pod suvereniteto sultana in pod nadzorstvom velesil? 3. Ali je vlada poskrbela za to, da bo Srbija po svojih delegatih zastopana na konferenci velesil? Na to interpelacijo je odgovoril minister zunanjih del dr. Milovanović v daljšem govoru, v katerem je rekel med drugim: Aneksija Bosne in Hercegovine je eminentno srbsko, a tudi evropsko vprašanje. Da bi se varoval in dokumentiral srbski značaj tega vprašanja, je Srbija vložila protest proti aneksiji. Iz istega vzroka se je Srbija sporazumela tudi s Črno goro. Svoječasno se je mislilo, da si Rusija hoče podjarmiti Balkan. Da se to prepreči, so postavili Avstro-Ogrsko za stražnika na Balkanu proti Rusiji. Ta naloga Avstro-Ogrske je bila provizorična. Dogodki so pokazali, da Rusija nima nobenih agresivnih namenov na Balkanu. Prišel je torej čas, da bi se tudi Avstro-Ogrska omaknila z Balkana. Tega pa ni storila, marveč je podjarmila narod dveh srbskih pokrajin. Odslej torej grozi balkanskim narodom nevarnost od Avstro-Ogrske. Za to je treba Avstriji zapreti pot na Egejsko morje. Skrbeti se mora za to, da dobite Bosna in Hercegovina popolno ali vsaj delno suvereniteto pod nadzorstvom velesil. Naš interes in tudi interes Avstro-Ogrske same je, da se nam da jamstvo za svobodno razvoj. Ni potreba, da se Srbe tira v obupno borbo, zakaj naši interesi spravili v soglasje z avstrijskimi interesi. Če bi Avstro-Ogrska izpolnjevala svojo misijo, da bi tvorila vez med germanskimi, romanskimi in slovanskimi narodi, bi se balkanske države zbirale okrog nje, kar pa je popolnoma izključeno, ako se Avstro-Ogrska poslužuje nasilstev. Pravna meja med Avstro-Ogrsko in Balkanom morajo biti Sava ali Donava. Naj se Avstrija umakne v te meje, pa se bo takoj pojavila sloga med njo in balkanskimi državami. Ministrov govor je bil sprejet z viharnim odobravanjem. Na to je govoril vodja liberalcev Stojan Novaković, ki je med drugim rekel, da je treba Srbom z orožjem v roki Evropi povedati, kaj potrebujejo, da morejo nadalje živeti. Skupščina je sprejela dnevni red, s katerim se vlada poziva na energično akcijo v smislu interpelacije. Minister dr. Milovanović je ta dnevni red sprejel. S tem je zagotovljen tudi nadaljni obstanek Velimirovičevega kabineta.

Ruska дума odgodena.

Petrograd, 3. januarja. Večerašnji seji gosudarstvene dume je vodja kadetov Miljukov stal predlog, naj zbornica izrazi svojo nevoljo proti številnim smrtnim obsodbam. Duma je ta predlog odklonila, na kar so kadetje zapustili dvorano. Koncem seje je predsednik Homjakov prečital carski ukaz, s katerim se je zasedanje odgodilo do 3. februarja. Obrambni odsek je soglasno odklonil kredit za zgradbo novih oklopnice.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4. januarja.

— **Konfiskacija.** Sobotno stevilko, prvo v novem letu, nam je državno pravdnistvo konfiskiralo zaradi telegrama iz Belgrade o nekem konfliktu na meji. Telegrama enake vsebine so priobčili tudi različni drugi slovenski in ogrski listi — zaplenjen ni bil nobeden. Kakor je spoznati iz tega dejstva, živimo v jako prijetnih razmerah.

— **Obč. svet ljubljanski** ima jutri, 5. t. m., ob petih popoldne sejo. V slučaju, da se ne bi rešil pri tej seji ves dnevni red, se seja nadaljuje v četrtek, dne 7. januarja, ob petih popoldne. Na dnevnem redu javne seje so naznanila predsedstva in počila o samostalnem predlogu občinskega svetovalca Engelberta Franchettija glede slovenskega dopisovanja obrtnim zadrugam; o prošnji »Slovenske Filharmonije« za delegovanje treh občinskih svetovalcev v njen odbor; o prošnji Marije Kosove, da bi se njenemu rajnemu možu Francu podeljena jubilejna ustanova njej prepuštila; o proračunu mestnega ubožnega zaklada za leto 1909; o proračunu zaklada meščanske imovine za leto 1909; o proračunu mestnega loterijskega posojila in amortizacijskega zaklada tega posojila za leto 1909; o ponudbi Josipa Puha za nakup nekega mestnega sveta ob Emonski cesti; o prošnji c. kr. štacijskega poveljstva za izredno pokritje večje vsote za neko transenale nastanitve; o prošnji »Družbe sv. Cirila in Metoda« za letno

podporo; o prošnji trgovskega gremija za podporo za gremijalno trgovsko šolo; o prošnji »Boluškega podpornega društva pomožnih in zasebnih uradnikov« za letno podporo; o prošnji »Podpornega društva za slovenske visukolce na Dunaju za letno podporo; o prošnji »Zavoda sv. Nikolaja v Trstu« za izredno podporo; o prošnji »Slovenskega planinskega društva« za letno podporo; o prošnji »Deželnega podpornega društva za bolne na plućih« za letno podporo; o prošnji šolskega odbora za ustanovitve in vzdrževanje kuharske in gospodinjske šole za podporo; o prošnji »Elisabetine otroške bolnice« za zvišanje letne podpore; o prošnji »Deželne zveze za povzdigo ptajškega prometa« za subvencijo za gostilničarski tečaj; o prošnji »Philharmonische Gesellschaft« v Ljubljani za letno podporo; o prošnji »Slovenske Filharmonije« v Ljubljani za letno in za izredno podporo; o poročilu mestnega magistrata glede premembe regulacije trga ob stiku Bleiweisove, Rimske in Tržaške ceste; o poročilu mestnega magistrata glede kanalizacije Prisojnih ulic; o ponudbi Marije Čepinove za odkup nekaj mestnega sveta ob Cvojsovi cesti; o letnem poročilu mestne višje dekliške šole in mestnega dekliškega liceja za leto 1909; o volitvah dveh zastopnikov občinskega sveta v c. kr. mestni šolski svet; o proračunu mestne klavnice, mestnega vodovoda in mestne elektrarne za leto 1909; o dopisu županovem glede premembe sklepa občinskega sveta tičočega se voznega reda električne cestne železnice na Dolenjski cesti in revizije voznega tarifa. Na dnevnem redu tajne seje so naznanila predsedstva in poročila o prošnji nekega uradnika mestnega magistrata za stalno vpokojenje; o prošnji za razpisano službo asistenta Mestne hranilnice; o prošnji za razpisano službo stražniškega vodje, odnosno policijskega nadstražnika in stražnika; o dopisu Mestne hranilnice ljubljanske glede obrestovanja neke vloge; o prošnji nekega bivšega uslužbenca mestnega magistrata za spregled disciplinarnim potom naložene mu kazni; o prošnji nekega uslužbenca mestnega policijskega urada za spregled disciplinarnim potom naložene mu kazni; o prošnji dveh uslužbenov mestnega magistrata za zvišanje službenih prejemkov; o prošnji vdove nekega bivšega mestnega uslužbenca za zvišanje pokojnine; o prošnji nekega uslužbenca mestnega magistrata za zvišanje osebne doklade; o prošnji vodstva II. mestnega otroškega vrtca za preuredbo službenih prejemkov; o prošnji neke mestne šolske vrtnarice za stalno nameščenje; o prošnji za razpisano službo I. strojnika pri vodovodni in jemanolci v Klečah; o prošnji Franca Khama in o prošnji Antona Vidra za podelitev gostilniške koncesije; o prošnji Josipa Simončiča za podelitev fижarske koncesije; o prošnji Maksa Hrovatina za razširjenje tiskarske koncesije; o prošnji Fandiške Meze za razširjenje skuharske koncesije; o prošnji Ane Stadlerjeve za razširjenje koncesije za posredovanje služb; o prošnji Kristine Petričeve za prenos gostilniške koncesije; o prošnji Avgusta Webra za prenos Rasbergerjeve gostilniške koncesije; o prošnji Avgusta Webra za prenos Malinove gostilniške koncesije in direktorja užitinskega zakupa poročilo o proračunu potrebčin za l. 1909

— **Iz sodišča palače.** Vodstvo okrajnega sodišča je, kakor ste že poročali, prevzel nad sodni svetnik Andolšek, mož, ki služi že nad 33 let in ki šteje že po mesecih, kdaj da bo šel v pokoj. Od nekdanjega veljal običaj, da se je določil predstojnikom velikemu okrajnemu sodišču, čigar vodstvo je samo po sebi absorbiruje vse delo in pozornost predstojnikov, ki ima poleg tega še poseben oddelček včasih celo dva, najmlajši ali vsaj eden mlajših svetnikov sodnega zbora. A sedaj je napravil predsednik Levničnik izjemo — Zakaj, ni težko uganiti. Najmlajši svetnik je nemški na oijonalec Boschek, kateri se mora šele učiti slovenščine, potem Laschan. Te je gospod predsednik Levničnik popolnoma spregledal. Da od mlajših slovenskih svetnikov ni prišel nikdo v poštev, je naravno, kajti nasprotuje dr. Egerjev veto! Pa tudi še iz drugega razloga ni šlo to predstojniško mesto zrelo za nemškega nacionalca. Gospod predsednik Levničnik pričakuje prej kot ne, da pride urad v nered, in nemški nacionalci naj napravijo red in bero latorike iz žuljev slovenskih prednikov. No pa ta nada mu bo splavala po vodi, kolikor poznamo novega predstojnika, storil bo gotovo svojo dolžnost. Premestitev nadsvetnika Andolška pa je v tem času pravcata kasen, in s njega tim večja, ker se sedaj ustanovi pri okrajnem sodišču nov sodni in pisarniški oddelek, kakor ga še v celih državah ni mejo — oddelek za varstvo otrok. Ni mala naloga, ako uradnik v starih letih pride kar čez noč v popolnoma neznan razmere, in ne posna ne

aktov ne strank. In vendar nadsodni svetnik Andolšek ni ničesar zakrivil, da se ga je prisililo v popolnoma nove razmere. Politično je popolnoma indiferenten, vsaj je celo pohajal na veselice v kazino! Predsednik Levničnik pa je s tem novoletnim činom pokazal svojo izredno naklonjenost podrejenim uradnikom, osobito pa svojo posebno naklonjenost nadsvetniku Andolšku. Morda pa še celo misli, da bodeta šla, posnemaje sodnega svetnika Wengerja, kateri je šel vsled preziranj v pokoj, tudi nadsvetnik Andolšek in svetnik Einspieler prostovoljno v pokoj ter napravila prostor nemškonsocialnim prosilec. Upajmo, da se ta nakana gospodu predsedniku Levničniku ne posreči, pa tudi dr. Egerju ne, in da jima nadsvetnik Andolšek in svetnik Einspieler ne storita te usluge. Da vse take nepotrebne spremembe škodujejo pravostvu in da so tudi na kvar strankam, ki iščejo pravne pomoči, leži na dlani. Za to pa prepuščamo vso odgovornost predsedniku Levničniku, ki je vse te spremembe z nekako skrivnostno tajnostjo tik pred novim letom insceniral. Sicer pa prosimo poslance obeh strank, da obračajo svojo pozornost na to zadevo ter temeljito obravnavajo v državnem zboru z justično upravo.

— **Dijaške ustanove.** Na večerajšnjem javnem shodu se je mnogo in tud. upravičeno govorilo o Avgijevem hlevu. Žal, da na shodu ni nihče omenil naravnost nečuvnih nepravilnosti in pristranosti, ki so se vršile in se še vrše pri podeljevanju gotovih dijaških ustanov. Tu je namreč nagromačenega toliko smradljivega in — naravnost povedano — zločinskega gradiva, da bo zasmrdelo do neba, ko bo za vse te nepravilnosti, pristranosti in zločinstva zvedela širša javnost. Pri teh nečuvnih razkritjih bo marsikdo osupnjenozvklknil, da je tako rascričana korupcija na Ruskem pravzaprav še v povojih! In vse te nepravilnosti, vsa ta korupcija, vse te pristranosti in zločinstva morajo priti in bodo tudi prišla na dan!

— **Kranjska hranilnica v nevarnosti!** »Kranjska hranilnica« se menda nahaja neposredno pred polomom. Vedno večji je naval na njo, a v blagajni primankuje denarja. Ravnateljstvo prosjači denar vs povsodi in ga dobiva le z velikim trudom. Te dni se je gospodom okrog »Kranjske hranilnice« posredilo pregovoriti Južno železnico, da jim je zaupala večjo vsoto denarja. 4 milijone 800000 kron je vložila Južna železnica v »Kranjsko hranilnico«, da ji pomore vsaj momentano iz zagate. In ko je ravnatelj dobil v roke ta denar, je tekel k deželni vladi, naj mu da na razpolago detektive, da bodo čuvali ta dragoceni zaklad. Deželna vlada je seveda ugodila tej prošnji in že v soboto sta bila v prostorih »Kranjske hranilnice« dunajski detektiv P. in uradnik deželne vlade, da čuvata hranilnico, da je ne oropajo Slovenci. Izvedeli smo, da se je ravnatelj Schoeppi, pri vladi neravnost v tem smislu izrazil, ko je zahteval, da se mu dajo detektivi. »Muogo denarja smo dobili«, tako se je baje izrazil Schoeppi in bojimo se, da bi gotovi ljudje ne izkoristili položaja in ne skušali se okoristiti pri navalu na hranilnico, ki ga je pričakovali po novem letu. »Gospodje okrog »Kranjske hranilnice« torej sumničijo one, ki dvigajo svoje vloge, kakor da bi bili med njimi sami tatovi. Slovenci, zapomnite si to!

— **Kranjska hranilnica.** V soboto smo običajno govorili o reklamnih tiskovinah, ki jih razpošilja Kranjska hranilnica župnim uradom. Kakor smo zdaj izvedeli, nadlegujejo nemškutarji iz Kranjske hranilnice s temi listki tudi narodne župane in različne zasebnike. Pametni ljudje seveda ne bodo sedli na te nemškutarske limonice

— **Noblesse oblige.** Dež. predsednik je imel na Silvestrov večer take halucinacije, da je v svojo osebo varstvo poklical na pomoč dvajset žandarjev. Ti možje so imeli celo noč trdo službo; čuvali kosi barona Schwarzza ni samo dolgočasno marveč tudi naporno. Noblesa barona Schwarzza se je pri ti priliki izkazala v prednem sijaju. Baron Schwarz je žandarje poklical in jih namestil v uradnih sobah — to mu pa ni prišlo na misel, da bi crožnikom, čuvajočim njegovo nočni mir in varujočim njegovo grešno osebo, postavil na mizo kak liter vina in kak prigrizek.

— **Shod za slovensko univerzo.** ki bil je v Metliki dne 1. januarja 1909. ob precej veliki udeležbi je zelo ostro protestiral proti nečuvnemu postopanju vlade. Referirala sta Milan Makar in Rihard Fux. Slednji je predlagal tudi sledečo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta: Shod 1. obsoja zverinsko početje nemških buršev na avstrijskih visokih šolah in zahteva od vlade, da napravi že konec tem škandalom ter

prilavi slovenskim dijakom dejansko enakopravnost; 2. priznava italijansko pravico do lastne visoke šole — a ta ne sme biti pod nobenim pogojem v Trstu; 3. zahteva odločno od vlade, da nemudoma ali vsaj istovestno s italijansko univerzo začne s osnovanjem vseučilišča v Ljubljani in s tem ugotovi zahteve olega slov. naroda; 4. pozivlja vlado, da omogoči slov. dijakom študiranje na visoki šoli v Zagrebu s tem, da prizna tam napravljen izpiti tudi v tej državni polovici; 5. svari vlado pred tem, da bi ugodila predlogi dunajskega akad. senata glede zasedanja dunajske slovenske stolice z Nemcem in s tem izpolnila zahtevno namero, odpraviti slov. stolico z dunajske univerze; 6. jaraža slov. dijakom na Dunaju in Gradcu priznanje za neustrašenost, s katero se bore za slovensko kulturno zahtevo; 7. sklene priznanje slov. poslancem, da so se energično zavzeli za slov. vseučilišče in jih pozivlja, pa naj — četudi z najhujšimi sredstvi — pribore Slovencev lastno visoko šolo; 8. odločno protestira proti delovanju vlade, s katerim je zadala nov udarec slovenskemu narodu, s tem da je imenovala novega nemškega nadzornika za nemške šole na Kranjskem, ki so večinoma obiskovane odslovenskih otrok.

— **Trgovska šola s slovenskim učnim jezikom** Naučno ministrstvo je vzelo na znanje, da se je v Ljubljani ustanovila trgovska šola s slovenskim učnim jezikom in sicer pripravljali razred in zadržana šola. Dovolilo je dež. odboru izreden prispevek 2500 K za opravo in 1500 K kot subvencijo za 1. 1908

— **Z računi na dan!** Po Ljubljani se raznaša govorica, da se je tukajšnji trgovec Perseche že opetovano in javno izrazil, da narodne dave ne bodo nikdar izostale iz njegove trgovine, ker se boje njegovih knjig in debelih računov, ki so še neporavnani. Naš odgovor na to Persechovo baharijo je: „Z računi na dan!“

— **Kako si znajo pomagati.** Pomožni davčni sluga Petelin v Kočevju je velik nemškutar. Zdej kompetira, da bi postal definitivni na tem mestu. Toda — mož je že mnogokrat kaznovan, v oktobru je dobil celo teden zapora in to mu dala zdej skrb, dasi je pri svojih predstojnikih jako priljubljen. No, zdaj se je razvedelo, kako se mu boče v nagrado za njegovo nemštvo pomagati do imenovane službe. Mož se namreč hvali, da mu je občina dala sprječevalo — da ni bil še nikdar kaznovan!

— **Is šolske službe na Štajerskem.** Profesor na celjski gimnaziji Kar. Duffek, znani ravnatelj in vodja nemškega „Studentenheima“, alias pribežališča na vseh drugih avstrijskih gimnazijah nemogočih grešnikov, je povišan v 7. plačilni razred, menda za zaslug kot vodja tega legla nemškonskacionalne zalege. Seveda, delo je vredno plačila!

— **Imenovanje.** Vodja zemljiške knjige v Gorici Albert Urbas je imenovan za ravnatelja zemljiške knjige.

— **Iz pisarne slovenskega gledališča.** Včeraj popoldne se je od peljal ves dramski personal v Gorico, kjer priredi naše slov. gledališče na povabilo društva „Prosveta“ troje zaporednih predstav. Prvi večer, dne 3. t. m. se igra v Gorici burka „Veleturist“, drugi večer, dne 4. t. m. Meškova drama „Matij“, tretji večer, dne 5. t. m., pa burka s petjem „Vražja misel“. — V sredo, dne 6. t. m. sta v Ljubljani zopet dve predstavi: popoldne romantični igrokaz „Grof Monte Christo“, zvečer pa zadnjič v sezoni opera „Zrinjski“. Pripravljajo se opera „Werther“, opereta „Gr. flé Girflá“ ter izvorni igrokaz „Zaklad“ in francoska drama „Simone“.

— **Slovensko gledališče.** Burka „Veleturist“ ima nekaj komičnih situacij in sem in tam nekaj humorja in nekaj dovtipov — a v obče je precej vibravo zveržena. Ljudje so se smejali časih na ves glas in s tem je bil dosežen namen burke. Igra je v slovenskem prevodu lokalizirana. Napačno je pa mnenje, da je lokaliziranje kake igre že storjeno, če se oseba in krajevna imena premenijo. Igrji se daj vseskozi lokalni kolorit in značaj in na pr nemške navade, ki jih je pisatelj porabil v svoji igri, nadomestiti s slovenskimi. To pa se ni zgodilo dosledno. Tako nastopa v igri kmetsko dekle v hlačah, kakor jih nosijo ženske na Bavarskem in Tirolskem pri delu na polju in v hlevu. Pri nas pa te navade ni. Dekle iz Bohinje pa v takih hlačah — to je nekaj čisto nemogočega. Režiji je priporočati, naj v prihodnje pazi na take stvari. Predstava je, kakor rečeno, vzbudila mnogo smeha, lahko bi se pa bila bolje izvršila. Bila je nekak površna, kakor da ni bilo dovolj skušenj. Najbolši so bili gospa Dragutinovičeva, g. Danilo in g. Nučič; g. Dragutinovič je

imel pač nekaj humorističnih momentov, a je bil nekam rastresen; gđd. Thalerjeva je postala prav potrebna moč; gđd. Kavcka je sploh dobra igralka, le z jezikom ima težave; gđd. Winterova je prikupna in si je pridobila pri občinstvu simpatije. Gđd. Gergesinova je zadržnica ki je imela prvič večjo vlogo. Sicer se ne more reči, da je kdo ve kako uspela, a postati utegne dobra moč, ker tu in tam se ji je poznalo, da je bila v dobri šoli. Gg. Iličič, Toplak, Povhe, Bohušlav in Križaj so igrali — tako tako, časih bolje, časih slabje. Bilo bi v lastnem interesu igralcev, da se vestno pripravijo za vsako vlogo.

— **Ustanovni občni zbor „Narodne delavske organizacije“ v Ljubljani** je bil včeraj popoldne v „Mestnem domu“. Izvršil se je povsem častno. Za predsednika je izvoljen g. Ribnikar. Natančno poročilo priobčimo jutri.

— **Ljudska veselica Narodne delavske organizacije v Ljubljani** je bila snodi v veliki dvorani „Mestnega doma“. Obisk je bil dober, vendar smo pričakovali boljšega. Za člane bi morala pač biti nižja vstopnina kot 50 vin. Na veselico je došlo občinstvo iz vseh slojev ljubljanskih, kar je dokazalo, da naše občinstvo, čeprav ni morda manualno delavstvo, simpatizira s priprostim delavcem in da vidi v njem enakovrednega človeka kot vsakega drugega. Počastil je prireditelj med drugim državni poslanec in župan gosp. Ivan Hribar, delni poslanci dr. Tavčar, Turk in dr. Vilfan iz Radovljice ter zastopniki „Nar. del. organ.“ iz Trsta. Spored veselice se je prav dostojno izvršil. Godba „Slov. Filharmonije“ je igrala s priznanim hvalevredno preciznostjo in pridnostjo in kaj rada dodajala vsaki koncertni točki še po en komad. Žela je obilno pohvale za izborni sviranje. Društveni pevski zbor je pod vodstvom gosp. Kovača krasno zapel par pesmi, da mu je od vseh strani donela burna pohvala. G. Brinšek je nastopil kot komik in imitator in občinstvo ga za njegove originalne komade kar ni hotelo spustiti z odra. Izmed govorov naj omenimo onega g. Škrlija, ki je v iskrenih besedah govoril o boljši bodočnosti slovenskega naroda in zahteval dosledno izvajanje gesla „Svoji k sv. jim“, kar je bilo sprejeto z viharim odobravanjem. Pod vodstvom g. Brinška je vse občinstvo stoje pelo pesmi „Lepa naša domovina“ in „Hej Slovani“. Bil je to lep trenutek, ki poživi v človeku narodno zavest. Lepo uspeli veselici naj sledi kmalu slična prireditelj te naše narodne organizacije!

— **Obmisli pri „Novem svetu“** v Prešernovi sobi je darovalo vsed žrtve g. Gorčeta, kantinerja, 10 K za družbo sv. Cirila in Metoda.

— **Občni zbor „Pisateljskega podpornega društva“** se bode vršil dne 18. januarja ob 8. zvečer v gostilniških prostorih „Narodnega doma“. Na obilno udeležbo vabi odbor.

— **Cenjenim obiskovalcem „Savanskega plesa“** se naznanja, da se prične točno ob pol 9. Prosi se točnega prihoda, da se ne bode zgubilo toliko časa s čakanjem kakor pri zadnji prireditvi.

— **Damska darila za „Savanski ples“**, delo domačega umetnika akademičnega slikarja M. Gasparija, so razstavljena v trgovini Gričarja in Mejača. Komur je nemogoče udeležiti se plesa, naj ne zamudi prilike ogledati to izvanredno delo. Smelo lahko trdimo, da taoh daril še na nobenem slovenskem plesu ni bilo.

— **Plesni odsek društva „Merkur“** naznanja svojim gđ. članom, da se vrši plesna vaja v torek, dne 5. t. m. in v soboto, kot običajno. Prosimo gđ. člane, da se v obilnem številu udeležijo.

— **Podružnica L. avstr. društva državnih slug v Ljubljani** vabi vse društvenike na občni zbor, ki se vrši dne 10. januarja 1909 v meščanski pivarni na Sv. Petra cesti št. 47 ob polu 3. uri popoldne z običajnim dnevnim redom. Z ozirom na večo važnost tega zbora ravno v sedanjem kritičnem času, ko je uveljaviti za naš stan še dokaj merodajnih točk, pričakuje odbor, da se vsi člani polnoštevilno zbora udeležijo. Novega odbora čaka gromadno in energično delo in je torej tudi volitev njega velikega pomena.

— **Nemško gledališče** je dan za dnevom prazno. Seveda se po tem tudi igra. Predstave so take, da semtertja celo najzagrizenejši Nemci beže iz gledališča. Vendar pa se še vedno najdejo ljudje, ki jim ugaajo te predstave. Tako sta se šena primer včeraj nastajali ob „Bratu Marunu“ hči in blagajničarka slaščičarke Novotny. So pač okusi različni!

— **Iz Domžal** se nam piše: Nemško društvo „Andreas Hofer“ je priredilo pri nas „Silvestrov večer“ v gostilni Skarba. Is te gostilne so nemščurji tri slovenske fante ven vrgli, ker so si med seboj slovensko napi-

vali. Naj hodijo Slovenci vendar še v slovenske gostilne. Žalostno je tudi, da so slovenski ljudje tako malo zavedni, da puste svoje otroke stredi pri nemških veselicah.

— **Tepeš.** Ko se je na Štefanovo v Stoprčah vračal župan domov iz gostilne, sta ga stoprška fanta Martin Vetrli in Blaž Korže iz zasede napadla. Udrihala sta s debelima prekljama po njegovi glavi. Bilo bi po njem, da mu niso na njegovo klicanje prihiteli iz gostilne na pomoč. Sedaj se je vnela pravcata bitka, v kateri je bil Martin Vetrli v prvi zaboden. Počil je tudi strel iz revolverja Blaža Koržeta. K sreči pa ni nikogar zadel. Blaž Korže, znani pretepač, je nahujkal Vetrlija k napadu, ker mu je bil župan pred letom, ko je tekla proti Blažu Koržetu sodnijska preiskava zaradi tepeža in hude telesne poškodbe, napisal slabo uravstveno spridevalo. Ker je župan težko poškodovan na glavi in roki in se je dogodek že naznanil orožnikom, se je nadejati, da bosta nasilneža v kratkem prišla pod ključ.

— **Kap o zadela** 70letno prevžitkarico Uršulo Trebušak iz Podhrucke pri Kamniku. Bila je mrtva v par minutah.

— **Dolenjska podružnica „Prosvete“** priredi v sredo, dne 6. t. m. v dvorani „Narodne štaltnice“ v Novem mestu predavanje: „Slovensko vseučiliško vprašanje“. Predava štud. phil. Sovre. Natančneje na lepkih.

— **Prememba posesti.** Karel grof Lanthieri v Vipavi je izročil vse svoje obširno posestvo svoji hčeri Klementini baronici Löwenzow ter se preselil iz Vipave v Furlanijo.

— **V bolnišnico v Radgost** so pripeljali 21letnega vinčarskega sina Antona Matekoviča iz Kapele, ki ga je vinčarski sin Frano Hojs iz Okoslavke vrha o priliki nekega pretepa v Belakovi krčmi pri Kapeli z nožem v trebuh dregnil in ga težko ranil.

— **Roko si je zlomil** 14letni Emil Gode v Trstu. Moral je bolnišnico.

— **Za poškodbami je umrl** v Trstu kočijaž Vincenzo Tonič, ki je dobil v pretepu težko rano.

— **Žrtvi burje.** Hude poškodbe sta dobila v Trstu 64letni Anton Tomažin in 22letni Josip Janežič, ko ju je burja vrgla ob tla. Oddali so ju v bolnišnico.

— **Nenavaden slučaj.** V Trstu so našli trimesečno Analijsko Kresan skoraj mrtvo. Prste na nogah je imela z ženskimi lasmi tako trdo ovito, da kri ni mogla cirkulirati. Otroka so rešili. Zdravnik je naznanil slučaj oblasti.

— **Tatvina na vlakcu Zagreb—Zidani most.** V današnjem vlakcu številka 505 je bil med Zagrebom in Vidmom vojak Pillauer Adolf, pomorščak v Pulju, okraden. Tatovi so mu med spanjem prerezali žep ter mu odvzeli denarnico, v kateri je imel 75 K 40 vin. denarja, vozni listek iz Zagreba do Divače ter dopustnico. Sprevednik Mikloš je oddal tega vojaka na Zidanem mostu službojočim uradnikom, da revežu pomagajo do nadalje vožnje. Ta sprevednik je tudi povedal, da sta ta zločin storila gotovo dva 18 do 20 let stara fanta, ki sta istopila na postaji Videm in ki sta se vozila skupaj z vojakom. Obveščeni orožniki so ob 4. zjutraj aretirali na Vidmu dva fanta, o katerih se je dognalo, da sta se vozila z okradenim vojakom. Dognalo se je pa tudi, da sta po izvršenem zločinu skočila z vlaka pred postajo v Vidmu in da sta koj nato ukradla v Krškem obleko Gregorčičevemu hlapcu Ker se tatvine na progi Zagreb—Zidani most v zadnjem času vedno bolj dogajajo, opozarjamo potujoče občinstvo, naj se, vozeč se po tej progi, čuva pred žepnimi tatovi.

— **Pretep.** Ko so snodi prišli vojaki tukajšnjega 27. pešpolka v Jeleničevo gostilno na Stari poti, se je med njimi in med dvema topničarjema začel oster prepir, katerega je pa tam službojuči stražnik poravnal. Kmalu nato pa je pešcem zopet zavrela kri in hipoma so bile pogasjene luči. Začel se je nevaren pretep. Stoli, steklenice in posode za sol so v temi letele vse navskriž, kakor bi bile zvezde padale z neba. Uvideč nevaren položaj, je policija poklicala vojaško patruljo, katere je pa dobila na lici mesta le še enega četovodjo 27. pešpolka in ga aretovala, drugi so bili pa že zbežali. Pri tepežu k sreči ni nihče dobil vidnih poškodb, pač pa so izvajajoči Belgijci dobili v temi hude batine, ki jim bodo menda že vendar v svaro, da se imajo med mirnimi gosti obnašati dostojno, ali naj ostanejo v vojašnici. Gostilničar g. Jelenič ima pri posodah do 20 K škode in je zelo ogorčen, ker so mu Belgijci s svojim izživljanjem razburili povsem mirne in dostojne goste.

— **Samomer.** Snodi se je v svojem stanovanju v Kolodvorskih ulicah št. 18 obesil 64letni oženjeni delavec Jernej Pogibu, rodom iz Matene. Na lice mesta došli policijski zdravnik gospod dr. Illner je samogel konstatovati le

smrt in je odredil, da so truplo prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu. Vrok samomoru je beda.

— **Poslednjakovič.** V soboto je dala gostilničarka g. Rosa Pavšekova delavcu Mhaelu Košku 102 K, za katere naj bi ji bil prinesel smodk. Košak je sicer denar sprejel, a ni sedaj niti o njem, niti o smodkah ne duha ne sluha.

— **V Ameriko se je odpeljalo** predvčerajšnjem 10 Slovencev, včeraj je prišlo nazaj 92 Hrvatov.

— **Izgubljen in najdeno** Klepar Josip Mencinger je izgubil rjavo usnjato denarnico, v kateri je imel dva bankovca po 10 K in 50 vinarjev drobiža. Jurist Ferdin. Jenešak je izgubil prost bankovec za 10 kron. — Našel je Herbert Mahr t grasto odejo in rjav havelok G. V. Zajec je našel nove rokavice. Dobe se pri najditelju v Narodni tiskarni.

Potres v Južni Italiji.

Na zopetno zgradbo mesta Mesine ne misli nihče več. Prebivalci, ki so se rešili, se presele v Katanijo, kjer zgrade posebno predmestje, ki bo dobilo ime Mesine. V Kataniji in Palermu so sprejeli pod streho 15.000 ubežnikov iz Mesine. Kakor je znano, je po potresu razsajal v Mesini silen požar, ki ga ni bilo mogoče pogasiti. Sele te dni ga je pogasil močan dež, ki se je vsul nad pokrajino. Rešila dela v Mesini in Reggio opravljata sedaj 7000 vojakov. Ti so dosedaj že pokopali nad 60.000 mrtvecev. Mrtvece pokopujejo tako, kakor so jih našli, ne da bi jih preje agnosirali. Ker še na tisoče mrtvecev ni bilo mogoče pokopati in so trupa že jela gniti, je ozračje vse okuženo, da se je bati kužnih bolezni. Za to se resno razmišlja o tem, če bi ne kazalo razvaline razdejanih mest bombardirati in na ta način številne mrtvece pokopati. Kakor smo že govorili omenili, ne misli nihče več na to, da bi se porušeni mesti dali na novo zgraditi. Za zgradbo bi namreč bilo potreba toliko delavstva, da bi ga v bližini ne mogli nastaniti, še manj pa prehraniti. Vrh tega je večina mrtvecev že jela gniti in smrad okužuje zrak. Ako, bi se torej hotelo razvaline prekopavati, bi se položaj samo še poslabšal. Preostaje torej samo eno: Naj se puste mrtveci v njihovih grobovih, zakaj Mesina in Reggio ostaneta za večne čase dve pokopališči. V Reggio so zadnje dni potegnili izpod razvalin 1000 vojakov, ki so jih na to pokopali. Pri reševalnih delih so se ponesrečili trije ruski mornarji. Vobče so se pri reševalnih delih zlasti odlikovali ruski mornarji z ruskih vojniških ladij „Slava“ in „Makarova“. Vse italijansko časopisje slavi v navdušenih besedah požrtvovalnost, človekoljubje in junaštvo ruskih mornarjev, ki so na tisoče ponesrečencev rešili gotove smrti. Kraljica Jelena sama je prišla na krov oklopnice „Slava“, da se osebno zahvali ruskim junakom za njihovo požrtvovalno delo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Demonstracije v Trstu, aretiranih okoli 50 Slovencev!

Trst, 4. januarja. Včeraj ob 10. uri zjutraj je bil v „Narodnem domu“ protestni shod „Narodne delavske organizacije“ radi preloma pogodbe paroplovnega društva „Dalmatija“, sklenjene s slovenskim konsorcijem za razlaganje parnikov. Dvorana je bila polna delavcev. Govorili so, član slovenskega konsorcija, predsednik „Narodne delavske organizacije“ dr. Josip Mandić, poslanec dr. Rybář, dalmatinski Hrvat Jedlovski in Križmančič. Shod je bil zelo buren. — Tokrat se je prvič prav radikalno in z vso oostrostjo napadalo med drugimi — tudi tržaškega namestnika princa Hohenloheja, ker je le ta vplival vsled pritiska socialistdemokratov — na društvo „Dalmatija“, da je pogodbo prelomilo. Po shodu je šel oddelek zborovalecev — kakih 600 ljudi — pred namestništvo, kjer so živjeli in kričali proti namestniku. Kmalu je bila na nogah vsa tržaška policija. — Demonstrantje so se pomikali proti pomolu „Gioseppina“, kjer so parniki „Dalmatije“. — Ali tu je demonstrante zajela policija in aretirala 43 njih, na druge se pa vrgla z vso silo in jih potisnila nazaj proti Velikemu trgu. — Veliki trg je zgledal, kot da bi bilo v Trstu „vojno stanje“. Najmanj 300 policajev je bilo postavljenih na vse strani. — Ljudstvo se ni smelo zbirati, bilo je takoj razgnano po močnih kordonih policije. Namestništvo je popolnoma zastraženo. Pozneje je bilo aretiranih še nekaj oseb. — V funkciji je vsa tržaška policija peš in na konjih, ki nastopa skrajno brezobzirno. Med Slovenci vlada veliko razburjenje. — Da ni prišlo do še večjih izgrediv, je pripisati nenavadno mrzli in močni burji, ki brije

že delj časa po tržaških ulicah. Ob dveh popoldne so vrgli iz kavarne „Narodnega doma“ (Balkan) urednika „Slovenske Misli“ Jakića, ker je v svojem glasilu grdo napadel Slovence in zagovarjal lahonsko „Dalmatija“. Gostje so ga opsovali z izdajico, »špijonom« itd. in ga potisnili iz kavarne.

— **Češki namestnik pri cesarju.**

Dunaj, 4. januarja. Cesar je danes sprejel med splošnimi audijencami češkega namestnika grofa Coudenhove. Namestnik je poročal cesarju o političnem položaju na Češkem.

— **Nemška gonja proti Čehom.**

Praga, 4. januarja. Župan v Hebu je pozval vse hišne posestnike, naj odpovedo stanovanja vsem češkim najemnikom. Češki agrarni poslanci so se proti temu škandaloznemu nastopu hebskega župana brzojavno pritožili na ministrskega predsednika barona Bienenrtha.

— **Jezikovna preuredba v Dalmaciji.**

Budimpešta, 4. januarja. »Pester Lloyd« javlja iz Zadra: Od novega leta sem se rabijo po vseh dalmatinskih uradih izključno hrvaške tiskovine. Vse dvojezične tiskovine so vzete iz prometa.

— **Madžarski napad na presolonaslednika.**

Budimpešta, 4. januarja. »Buda-pesti Hirlap« ljuto napada prestolonaslednika Frana Ferdinanda, češ da je on preprečil rešitev jezikovnega vprašanja pri madžarskih polkih.

— **Rop na pošti.**

Stolni Belgrad, 4. janusja. Na tukajšnjo pošto je vdrl neznan ropar, ustrelil enega uradnika, drugega pa težko ranil ter odnesel 58.000 K.

Budimpešta, 4. januarja. Ko je ropar vdrl na pošto v Stolnem Belgradu, je sedel kontrolor baš pri brzojavnem aparatu, zvezanem s Pešto. Ko je navalil ropar na uradnike, je kontrolor še imel toliko časa, da je v Pešto brzojavil tole: „Nahajamo se v veliki nevarnosti. Roparji so vdrli v urad. Obvestite o tem policojo v Stolnem Belgradu“. Ko je brzojavko končal, se je zgredil mrtev na tla, zadet od roparjeve krogle.

— **Srbska skupščina.**

Belgrad, 4. januarja. Skupščina je v včerajšnji seji sprejela resolucijo, v kateri se izreka zaupnica vladi in jo pozivlja, naj z vsemi silami deluje na to, da dobi Bosna in Hercegovina avtonomijo pod sultanovo suvereniteto in nadzorstvom veseli. Nadalje je skupščina sklenila, naj se dajo govori dr. Milovanovića, Stojana Novakovića in drugih govornikov natisniti.

— **Bolgarska in slovanstvo.**

Petrograd 4. januarja. (Poseb. „Slov. Nar.“) Predsednik gosudarstvene dume Homjakov je prejel iz S fije to le brzojavko: Slovensko občestvo v Bolgariji vas prosi, da izročite iskreno zahvalo članom gosudarstvene dume za gorke simpatije, izražene slovanstvu in bolgarskemu narodu. Društvo je prepričano, da bo mala Bolgarska, silna vsled društva krepke plemenske vezi in obrambe svojih pravic in svobod, vsikdar v nerazdružni bratski slogi z veliko slovanstva trdno veruje, da je samo slovanstva vzajemnost pogoj moralne sile in krepkega napredka vseh Slovanov.

— **Bomba v Petrogradu.**

Petrograd, 4. januarja. Včeraj je nek mladi mož prinesel v kavarno „Central“ mal sveženj ter ga položil na mizo, kjer so ležali časopisi. Natakak je prišel k mizi po časopise. Pri tem se je dotaknil svežnja, ki je z velikim pokom eksplodiral ter raztrgal natakakja na kose. Mož, ki je prinesel bombo, je ušel. Sodi se, da je bil nameravan atentat na nekega visokega uradnika.

Petrograd, 4. januarja. Danes so aretovali na Nevskem prospektu nekega mladega moža, ki je na sumu, da je prinesel bombo v kavarno „Central“.

— **Potres v Italiji.**

Palermo 4. januarja. V Mesini so včeraj čutili več precej močnih potresnih sunkov.

Rim 4. januarja. Ministrski predsednik se je izrazil, da so dosedaj izpod razvalin v Mesini in Reggio potegnili 80.000 mrtvecev. Parlament se v kratkem skliče, da votira primerno vsoto za kraje, prizadete po katastrofi.

Rim 4. januarja. Nadškof mesinski se ni ponesrečil, kakor se je prvotno domnevalo, marveč je sredno utekel smrti.

Rim 4. januarja. Doslej so rešili 70.000 oseb izpod razvalin.

Rim 4. jan. Papež je dal na svoje stroške zgraditi poseben lazaret v Rimu za sicilijanske ponesrečence. Lazaret bo stal zunaj Vatikana. Papež je izrazil svojo trdno voljo, da bo posejal lazaret. Zgodilo se bo torej prvič od l. 1870, da bo papež stopil na italijanska tla.

Umrli so v Ljubljani.

Dne 29. decembra: Pavla Gerdadolnik, posest hči, 1 leto, Karolinska zemlja 46. — Neža D dek, vrtnarjeva žena, 55 let, Radec-kega cesta 11. — Dne 31. decembra: Boris Povhe, gleda-liškega igralca hči, 8 mes, Cerkevne u. 21. — Dne 1. januarja: Silva Göbel, blagajni-kovala hči, 1 mes, Dalmatinove ulice 7. — M-te 2 Drbežnik, zasebnik, 80 let, Trnovski pristan 20. — V deželni bolnici: Dne 30. decembra: Magdalena Frič, kaj-žarica, 60 let. — Dne 31. decembra: Marija Gasperlin, gostiia, 68 let.

Zitne cene v Budimpešti

Dne 2. januarja 1909. — Pšenica za april 1909 " za 50 kg K 12.58 — Pšenica za oktober 1909 " za 50 kg K 11.84 — Rž za april " za 50 kg K 10.15 — Koruza za maj " za 50 kg K 7.20 — Oves za april " za 50 kg K 8.55 — Efektiv. 10 vin. ceneje.

Meteorološko poročilo.

Januarja	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nabe
2.	9. zv.	751.6	-6.2	sl. sv. z. n. d.	oblačno
3.	7. zj.	751.0	-7.5	"	"
4.	2. pop.	751.8	-2.4	sl. sever	jasno
5.	9. zv.	752.8	-7.2	sl. sv. z. n. d.	del. jasno
6.	7. zj.	752.9	-5.7	sl. vzhod	oblačno
7.	2. pop.	751.9	-1.4	sl. zahod	"

Srednja včerajšnja in predvčerajšnja temperatura 7.3° in -5.7° norm. —2.7 in —2.7 Padavina v 24 urah 0.0 mm. in 0.0 mm

Zahvala.

Ob smrti našega ljubega so- proga, oziroma očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Matevža Erbežnika

so nam od raznih strani izkazovali ljudje mnogo iskrenega sočutja in sožalja, ki nam je bilo v veliko tolažbo ob tej bridki izgoi.

Zahvaljujemo se torej vsem, ki so dragega rajnika spremili na zadnji poti ali darovali vence, spl. h vsem, ki so kakorkoli lajšali našo bolelost

V Ljubljani, 4. januarja 1909

Žalujoči sorodniki.

Teleče ali goveje meso I.

vsak dan sveže klanje, zadnji del stegna 9 fun- tov = 4 1/2 kg netto 3 K 75 h.

Modri mak

najboljše vrste, posušen, lepo očiščen, 5 kg vrečica za vzorec 2 K 75 h dovažja Chr Jagolinzer, Podwalczyńska (Galicija) 18

Stanovanje

z 2 ali 3 sobami, se išče za takoj ali za februar.

Ponudbe pod šifro „A. M.“ na uprav. „Slov. Naroda“.

Knjigovodja

vešč tudi korespondence v sloven- skem, nemškem in hrvaškem jeziku želi prenesti službo.

Ponudbe: „E. P. K. R.“ pošto no ležeče Ljubljana.

Stanovanje

s tremi sobami in vsemi pripadki se odda takoj ali za februar na Poljanski cesti št. 24.

Kavarna „Leon“

na Starem trgu št. 30. je vsaki dan vso noč odprta.

Vsak torek

KONCERT seksteta na lok. Začetek ob polu 10. Vstop prost.

Z oddelkom spoštovanjem Leo in Fani Pogačnik.

Pozor!
V kavarni „ILIRIJA“
Koledvorske ulice št. 22
Je danes kakor vsak ponedeljek
KONCERT
Vstop prost. 135—1 Vstop prost.
KAVARNA
Je vsak dan vso noč odprta.

Doktor
Ivan Hubad
okrožni zdravnik v Škofji Loki
vjudno naznanja 106 1
: da ordinira vsak dan :
od polu 9. do 11. dop.
na glavnem trgu.

Gospodična
is boljše hiše, srednje starosti, po- štene, vajena doma že v trgovini in drugje 6 mesecev; zmožna obeh de- želnih jezikov v govoru in pisavi, sna dobro živati, želi vstopiti kot praktikantinja v trgovino z meša- nim blagom, ali v kako drugo trgo- vino. 04—1
Naslov v uprav. „Slov. Naroda“.

Gospodična
vešča strojeplaja, želi vstopiti brez- plačno v odvetniško pisarno. 87—2
Ponudbe pod „strojeplaja“ na upravništvu „Slov. Naroda“.

Gospodična
vešča slovenščine in nemščine želi vstopiti v kako odvetniško ali drugo pisarno. 103—1
Naslov v uprav. „Slov. Naroda“.

Resna ženitna ponudba.
Učitelj bi se rad sezna- nil s primernim dekletom v starosti do 25 let. Natančne ponudbe pod „A. B.“ na upravništvu „Slovenskega Naroda“ do 8. januarja. 4894—4

Razglas.

Ker je v sredo, dne 5. januarja 1909 praznik sv. Troh kraljev, se bode vršil

živinski semenj v Ljubljani
že v torek, dne 5. januarja 1909.
Mestni magistrat ljubljanski
dne 2. januarja 1909.

Advokat
dr. Josip Wilfan
ima svojo pisarnico
v Trstu, Corso šte. 37.

Objava.

Ustrezaje § u 29. odv. reda se objavlja, da so začetkom tega leta vpisani v tukajšnji imenik sledeči gospodje odvetniki, in sicer s sedežem

- v Ljubljani:**
dr. Ambrositsch Edwin,
„ Eger Ferdinand,
„ Furlan Josip,
„ Hribar Ivan Milan,
„ Hudnik Matija,
„ Kapus Albin,
„ Kokalj Alojzij,
„ Krisper Valentin,
„ Majaron Danilo,
„ Novak Fran,
„ Papež Fran,
„ Pegan Vladislav,
„ Pirc Makso,
„ Poček Fran,
„ Ravnihar Vladimir,
„ Sajovic Josip,
„ Schweitzer Viljem,
„ Sayer Albin,
„ Šusteršič Ivan,
„ Švigelj Anton,
„ Tavčar Ivan,
„ Tekavčič Fran,
„ Tomišek Fran,
„ Triller Karl,
„ Vallentschag Otto,
Vencajz Ivan P., o. kr. sod. svet. v p.
- v Kamniku:**
dr. Vedušek Božidar,
„ Wurzbach Maximilian, Edler von Tannenberg,
- v Kranju:**
dr. Kušar Josip,
„ Štempihar Valentin,
- v Litiji:**
dr. Jamšek Janko,
- v Postojni:**
dr. Pihl Radoslav,
- v Radovljici:**
dr. Vilfan Janko,
- v Rudolfovem:**
dr. Schegula Jakob,
„ Slanc Karl,
„ Žitnik Vladimir,
- v Kočevju:**
dr. Goll Franc,
- v Krškem:**
dr. Menclinger Janez.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1909.
Za odbor odvetniške zbornice kranjske:
Dr. Danilo Majaron,
predsednik.

Od 28. decembra do 6. januarja
prodajam zaradi inventure
moško in damsko konfekcijo
pod vsako ceno.
„Angleško skladišče oblek“ O. Bernatovič
Ljubljana Mestni trg 5.

Od 25. decembra do 25. januarja
prodajam na svojih prostorih
v Šolskem drevoredu poleg jubilejnega mostu
Prima slanino
brez kože od prašičev iz lastnih pitailšč
I. vrste kg kron 1.50
II. „ „ „ 1.30
Meso istih prašičev:
I. vrste kg kron 1.40
II. „ „ „ 1.20
Elia Predović.

G. kr. avstrijske državne železnice.
Izveček iz voznega reda.
Veljaven od 1. oktobra 1908 leta.
Odhod iz Ljubljane juž. žel.
7-05 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, 1. ž. žel., c. kr. drž. žel., Beljak čez Podrožico, Celovec, Prago.
7-07 utraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
8-26 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Prago.
11-38 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec.
1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
3-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Prago.
7-10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
7-35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Prago.
9-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožico).
Odhod iz Ljubljane drž. kolodvor:
7-28 zjutraj. Osebn. vlak v Kamnik.
8-05 popoldne. Osebn. vlak v Kamnik.
7-10 zvečer. Osebn. vlak v Kamnik.
9-50 ponoči. Osebn. vlak v Kamnik. (Samo ob nedeljah in praznikih do 31. oktobra.)
Prihod v Ljubljano juž. žel.
6-56 zjutraj. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiž, Jesenice, Gorice, Trsta, Tržič.
8-34 zjutraj. Osebn. vlak iz Kočevja, Straža-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.
11-22 predpoldne. Osebn. vlak iz Praga, Celovca, Beljaka juž. žel., čez Podrožico in Trbiž, Gorice drž. žel., Jesenice, Tržič.
2-32 popoldne. Osebn. vlak iz Kočevja, Straža-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.
4-13 popoldne. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiž, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Gorice drž. žel., Trsta drž. žel., Jesenice, Tržič.
6-50 zvečer. Osebn. vlak iz Praga, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Jesenice.
8-37 zvečer. Osebn. vlak iz Kočevja, Straža-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.
8-45 zvečer. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiž, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Trsta drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenice, Tržič.
11-50 ponoči. Osebn. vlak iz Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Trsta drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenice.
Prihod v Ljubljano drž. kolodvor:
6-46 zjutraj. Osebn. vlak iz Kamnika.
10-59 predpoldne. Osebn. vlak iz Kamnika.
6-10 zvečer. Osebn. vlak iz Kamnika.
9-59 ponoči. Osebn. vlak iz Kamnika. (Samo ob nedeljah in praznikih do 31. oktobra.)
(Odhodi in prihodi so označeni v srednje evropskem času.)
G. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.
Podružnica v Spiljetu. Podružnica v Celovcu. Podružnica v Trstu.
Del. glavnica K 3.000.000. Stritarjevo ulice št. 2. Rezervni fond K 300.000.
Priporočila: promese na kreditne sračke po krom 20.— žrebanje 2. januarja 1909 glavni dobiček K 300.000
" promese na sračke za regulacijo Denave po „ 10.— " " " K 140.000
" promese na ljubljanske sračke po „ 7.— " " " " K 40.000
" promese na 3% zem. kreditne sračke po „ 5.50 " " " " K 100.000
14—1 Vse 4 promese samo 40 krom. 4 1/2%
Vloge na knjižice in na tekoči račun obrestuje po čistih 4 1/2%